

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ В.Н. КАРАЗІНА

Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу
Кафедра міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

КОМПЛЕКС НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Стратегічне партнерство та асиметричні відносини»
для змішаної форми навчання

рівень вищої освіти другий (магістерський)

галузь знань 29 «Міжнародні відносини»

спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

освітня програма «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

вид дисципліни за вибором

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Укладач: доктор соціолог. н., доц. Хижняк О.В.

1. Навчальний контент

Програма навчальної дисципліни «Стратегічне партнерство та асиметричні відносини» складена відповідно до освітньо - професійної програми підготовки за другим (магістерським) рівнем освіти з галузі знань 29 «Міжнародні відносини», спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії», освітньо-професійна програма «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

Викладання навчальної дисципліни під час змішаного навчання

Особливості навчання за денною формою в умовах продовження дії обставин непоборної сили (в тому числі запровадження карантинних обмежень через пандемію)

В умовах дії карантинних обмежень освітній процес в університеті здійснюється за змішаною формою навчання, а саме:

– дистанційно (за затвердженим розкладом занять) на платформі Zoom проводяться всі лекційні заняття;

– дистанційно на платформі проводяться практичні (семінарські), індивідуальні заняття та консультації, контроль самостійної роботи;

– аудиторно (за затвердженим розкладом занять) проводяться 10% практичних та семінарських занять у навчальних групах кількістю до 20 осіб з урахуванням відповідних санітарних і протиепідемічних заходів.

Методи контролю в умовах змішаної форми навчання

Підсумковий семестровий контроль здійснюється під час проведення заліку. Загальна кількість балів за успішне виконання екзаменаційних завдань – 40. Час виконання – до 80 хвилин

Вміст залікового білета й оцінювання відповідей на заліку:

Теоретичне питання – 10 балів

Тести – 30 балів (15 тестових завдань x 2 бали).

За бажанням студент має можливість обрати тестову форму залікового білета (білет містить 20 тестових завдань, студент одержує 2 бали за кожну вірну відповідь)

УВАГА! У разі використання заборонених джерел на заліку студент на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0).

У разі настання / продовження дії **обставин непоборної сили** (в тому числі запровадження жорстких карантинних обмежень в умовах пандемії з заборобою відвідування ЗВО) здобувачам надається можливість скласти **залік у тестовій формі** (білет містить 20 тестових завдань, здобувач одержує 2 бали за кожну вірну відповідь) **дистанційно на платформі Google Classroom** в дистанційному курсі «Стратегічне партнерство та асиметричні відносини».

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких карантинних обмежень з заборобою відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість (за заявою, погодженою деканом факультету) скласти **залік в тестовій формі дистанційно на платформі Google Classroom** в дистанційному курсі «Стратегічне партнерство та асиметричні відносини».

План лекційних занять

Розділ 1. Теоретичні основи дослідження стратегічного партнерства та асиметричних відносин

Тема 1. Стратегічне партнерство та його моделі у відносинах між організаціями та державами

План

1. Зміст поняття «стратегічне партнерство». Співвідношення понять «асиметричне партнерство» і «асиметричні відносини». Співвідношення понять «стратегічне партнерство» і «стратегічна залежність».

2. Чотири моделі стратегічного партнерства (І. Жовква). Природа стратегічного партнерства та асиметричних відносин на міні-, мезо- та мега рівнях. Суспільні інтереси, інтереси нації, держави та їх артикуляція в соціальному партнерстві.

3. Понятійно-категоріальний апарат для вивчення соціального партнерства та асиметричних відносин.

4. Школи стратегій (школи дизайну, планування, позиціонування, підприємництва, пізнання, навчання, влади, культури, зовнішнього середовища і конфігурації). Форми стратегій (за Г. Мінцбергом).

Лекція починається з ознайомлення здобувачів із метою, завданнями, методичним супроводом спільної роботи викладача і студентів при вивченні навчальної дисципліни "Стратегічне партнерство та асиметричні відносини".

Далі – короткий огляд рекомендованої літератури до вивчення дисципліни.

ПЕРІОДИЧНІ ВИДАННЯ

Науково-аналітичний
щоквартальний збірник
"Стратегічні пріоритети"
(Національний інститут
стратегічних досліджень)

Науковий журнал "Стратегічна панорама"
(Національний інститут
стратегічних досліджень)

Питання до дискусії:

- Які ознаки міждержавного стратегічного партнерства у таких сферах як: економічна, політична, енергетична, туристична?
- Чим відрізняється стратегічне партнерство від договірних союзницьких відносин між державами?
- Які критерії віднесення міждержавних взаємин до категорії «стратегічне партнерство»?

Тема 2. Критерії, показники та ознаки асиметрії відносин у світовій системі

План

1. Принцип симетрії як фон для пошуку асиметрій в соціальних взаємодіях. Проблема симетризму / асиметризму в міжнародних відносинах.
2. Сутність і сфери відносин між асиметричними суб'єктами.
3. Стратегічна взаємодія України з нестратегічними партнерами. Інформаційна політика України в умовах асиметричних міжнародних відносин.

Питання до дискусії:

- Який алгоритм системного аналізу сутності й принципів побудови міждержавного стратегічного партнерства в умовах асиметричних відносин?
- Чим відрізняється задеклароване і реальне стратегічне партнерство?

Тема 3. Технології побудови стратегічного партнерства в умовах асиметрії відносин

План

1. Форми взаємодії в рамках стратегічного партнерства.
2. Національні стратегічні інтереси. Секторальні пріоритети соціального партнерства. Вплив на зовнішньополітичну стратегію держав асиметричних міжнародних відносин.
3. Проблема регулювання діяльності стратегічних партнерств.

Питання до дискусії:

- Чим відрізняються відносини стратегічного партнерства між країнами від звичайних двосторонніх взаємин?
- Чому стратегічне партнерство спирається на взаємну відмову від дискримінаційних (більше того, ультимативних) кроків одного проти одного?

Тема 4. Стратегічні рішення і стратегічне мислення в партнерських міжнародних відносинах

План

1. Запит на стратегічне передбачення майбутнього. Стратегічне партнерство в контексті уявлень про образ майбутнього. Роль стратегічної мети у стратегічному партнерстві.
2. Сутність стратегічних рішень і процес їх прийняття. Принципи стратегічного мислення в контексті стратегічного партнерства. Стратегічний аналіз середовища партнерства.
3. Використання багатосторонніх і двосторонніх інститутів у соціальному партнерстві між державами: переваги і обмеження. Стратегічне партнерство у зовнішній політиці сучасної України.

Питання до дискусії:

- Які ознаки стратегічного мислення в партнерських міжнародних відносинах?
- За якими критеріями можна відрізнити «стратегічне партнерство» і «стратегічну залежність» у відносинах між державами?
- Чому для стратегічного партнерства держав властива наявність спільних поглядів і підходів у ключових проблемах міжнародної політики, глобального й регіонального розвитку?
- Чому стратегічне партнерство передбачає поглиблений розвиток міждержавних контактів, як правило, не в одній, а в кількох важливих сферах?

- Чому стратегічне партнерство спирається на високу ефективність стратегічних партнерських відносин, причому віддачу від такого співробітництва мають відчувати обидві сторони, до того ж не тільки державно-політичні еліти, а й суб'єкти економічної діяльності, пересічні громадяни обох країн?

Тема 5. Стратегічні альянси в сучасному світі

План

1. Стратегічні альянси в умовах децентралізації міжнародної системи і загострення міждержавної конкуренції.
2. Специфіка стратегічних альянсів у бізнесі, у військовій сфері. Двосторонні і багатосторонні стратегічні альянси, союзи.
3. Специфіка побудови мережі союзів, альянсів в Азії Європі.

Питання до дискусії:

- Які досягнення та проблеми стратегічного партнерства України з провідними світовими державами та міжнародними організаціями?
- Наведіть приклади асиметричних альянсів в сучасному світі.
- Які існують ризики, пов'язані з можливістю втягування домінуючої держави в конфлікти, ініційовані слабким союзником?

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ "ССТРАТЕГІНЕ ПАРТНЕРСТВО ТА АСИМЕТРИЧНІ ВІДНОСИНИ"

Розділ 1. Теоретичні основи дослідження стратегічного партнерства та асиметричних відносин

Тема 1. Стратегічне партнерство та його моделі у відносинах між організаціями та державами

План

1. Зміст поняття «стратегічне партнерство». Співвідношення понять «стратегічне партнерство» і «стратегічна залежність».
2. Чотири моделі стратегічного партнерства (І. Жовква). Природа стратегічного партнерства та асиметричних відносин на міні-, мезо- та мега рівнях. Суспільні інтереси, інтереси нації, держави та їх артикуляція в соціальному партнерстві.
3. Форми стратегій (за Г. Мінцбергом).
4. Завдання.

Студенти при підготовці до семінару виконують такі завдання:

1. Дайте визначення таких понять:
 - Державно-приватне партнерство
 - Кластерне партнерство
 - Мета стратегічного партнерства
 - Моделі стратегічного партнерства
 - Національні та стратегічні інтереси
 - Публічно-приватне партнерство
 - Секторальні пріоритети стратегічного партнерства
 - Стратегічне партнерство
 - Трансатлантичне партнерство (НАТО - ЄС)
2. Схарактеризуйте такі форми стратегій, які виділив Г. Мінцберг (Mintzberg H.):
1) запланована стратегія; 2) направлена стратегія; 3) реалізована стратегія;

4) нереалізована стратегія. Проведіть порівняльний аналіз цих форм стратегій. Наведіть приклади.

3. Проаналізуйте практики проголошення Україною стратегічних партнерів.

Рекомендована література

Основна

Актуальні проблеми всесвітньої історії: стратегії партнерства і співробітництва в міжнародних відносинах. Збірник наук. праць / За ред. С. В. Толстова. Київ.: Державна установа «Інститут всесвітньої історії НАН України», 2015. 233 с.

Гейдж Девид. Партнерское соглашение. Как построить совместный бизнес на надежной основе / пер. с англ. Москва: Альпіна Паблішер, 2018. 254 с.

Допоміжна

Верховин В. И., Ионов А. А. Особенности информационного партнерства в условиях современного гражданского общества. *Вестник Московского университета. Сер. 18. Социология и политология*. 2015. № 3. С. 115–133.

Веселов В. А. Трансформация параметров стратегической стабильности: роль технологического фактора. *Вестник Московского университета. Сер. 25. Международные отношения и мировая политика*. 2015. № 3. С. 23–56.

Гнип О. Стратегічне партнерство та його моделі у міжнародних відносинах // Гуманітарні та соціальні науки: матеріали III Міжнародної конференції молодих вчених HSS-2011, 24–26 листопада 2011 року, Львів, Україна. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2011. С. 162–165.

Деханова Н. Г. Социальное партнерство как механизм согласования групповых интересов. *Вестник Московского университета. Серия 18: Социология и политология*. 2018. № 4. С. 117–124.

Жеглова Ю. Г. Стратегическое партнерство как формат межгосударственных отношений. *Контуры глобальных трансформаций: политика, экономика, право*. 2014. № 7(3). С. 115–122.

Жовква І. І. Інструмент стратегічного партнерства в зовнішній політиці України. *Науковий вісник Дипломатичної академії України*. Вип. 13. С. 79–89.

Жовква І. І. Стратегічне партнерство України. Теорія і практика / За заг. ред. В.П. Горбуліна. Київ: ДП «НВЦ «Євроатлантикінформ», 2006. 156 с.

Минцберг Г., Альстранд Б., Лампель Ж. Стратегическое сафари. Экскурсия по дебрям стратегического менеджмента. 5-е изд. Альпина Паблішер, 2019. 512 с.

Чекаленко Л. Д. Зміна парадигми стратегічного партнерства. [Електронний ресурс] <http://ivinas.gov.ua/uk/archive/zmina-paradyhmy-stratehichnoho-partnerstva.html>

Тема 2. Критерії, показники та ознаки асиметрії відносин у світовій системі

План

1. Проблема симетризму / асиметризму в міжнародних відносинах.
2. Сфери відносин між асиметричними суб'єктами.
3. Алгоритм системного аналізу сутності й принципів побудови міждержавного стратегічного партнерства в умовах асиметричності відносин.
4. Завдання.

Студенти при підготовці до семінару виконують такі завдання:

1. Складіть перелік можливих причин стратегічного розриву між формулюванням стратегії та її виконанням. Наведіть приклади.
2. Розкрийте переваги та визначити «пастки» стратегічного партнерства між державами. Наведіть приклади.

Рекомендована література

Основна

Асиметрія міждержавних відносин / за ред. Г. М. Перепелиці, О. М. Субтельного. К.: Вид. дім "Стилос", 2005. 555 с.

Минцберг Г., Альстранд Б., Лампель Ж. Стратегическое сафари. Экскурсия по дебрям стратегического менеджмента. 5-е изд. Альпина Паблишер, 2019. 512 с.

Ополченова Е. В. Современный стратегический анализ [Электронный ресурс] : учебное пособие. Электрон. текстовые данные. Москва: Российская международная академия туризма, Университетская книга, 2016. 112 с. Режим доступа: <http://www.iprbookshop.ru/51871.htm>

Чалий В. Канада – США: Корисний досвід асиметричних відносин [Електронний ресурс]. // Центр Разумкова. 2002. Режим доступу: http://www.razumkov.org.ua/ukr/article.php?news_id=231

Допоміжна

Акулов Михайло. Принцип симетрії та концепція часу в акторно-мережевій теорії. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг*, 2019, 1. С. 114–128.

Осташ Н. І. Досвід асиметричного співіснування Канади та США і можливості його проєкції на українсько-російські відносини. *Науковий вісник Дипломатичної академії України*. 2009. Вип. 15. С. 262–267.

Панкова Л. В. Стратегическая стабильность и новая американская «стратегия компенсации». *Вестник Московского Университета. Сер. 25. Международные отношения и мировая политика*. 2015. № 3. С.115–141.

Перепелиця Г. Як жити відрізняючись, але в гармонії. Теоретичні аспекти міждержавних відносин. *Політика і час*. 2002. № 4. С. 50–65.

Разумний М. М. Кризовий потенціал асиметрії міжнародних відносин. *Стратегічна панорама*. 2015. № 1. С. 28–34.

Скоробогатов А.С. Общество как договор между сильными и слабыми. Очерки по экономике истории. Москва: Изд. дом Высшей школы экономики, 2018. 248 с.

Талеб Нассим Н. Антихрупкость. Как извлечь выгоду из хаоса / пер. с англ. Москва: КоЛибри, Азбука-Аттикус, 2018. 768 с.

Тетерюк А., Чижевский Ян. Теоретико-игровое моделирование асимметричного конфликта. *Международные процессы*. 2018. Т. 16. № 3(54). С. 126–146.

Холопов А. С. Параметры глобальных дисбалансов. *Международные процессы*. 2018. Т. 16. № 1(52). С. 14–28.

Розділ 2. Процес реалізації стратегічного партнерства в умовах асиметричних відносин

Тема 3. Технології побудови стратегічного партнерства в умовах асиметрії відносин

План

1. Проблема оцінювання ефективності взаємодії в рамках стратегічного партнерства. Національні стратегічні інтереси. Секторальні пріоритети соціального партнерства.

2. Вплив на зовнішньополітичну стратегію держав асиметричних міжнародних відносин. Проблема регулювання діяльності стратегічних партнерств.

3. Успішний досвід створення і розвитку стратегічних партнерств і можливості його використання в сучасній Україні.

4. Завдання.

Студенти при підготовці до семінару виконують таке завдання:

Розкрийте сутність стратегічного партнерства між державами (організаціями) в умовах війни, загарбання й анексії територій. Наведіть приклади.

Рекомендована література

Основна

Асимметрии региональных интеграционных проектов XXI века: коллективная монография / под ред. В. И. Михайленко. Екатеринбург: Изд-во Уральского университета, 2018. 476 с.

Михайленко Е. Б., Михайленко В. И., Маркушина Н. Ю., Тимошенко А. Г. Внешняя региональная политика Европейского союза. Европейский интеррегионализм: монография. Екатеринбург: Изд-во Уральского университета, 2019. 330 с.

Гончаренко О. М. Концептуальні засади та критерії ефективності асиметричних стратегій в міжнародних відносинах. *Молодий вчений*. 2016. № 4.1 (31.1). С. 45-49.

Дерев'янка І. П. Відносини Канади і США: асиметрія і взаємозалежність. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2018. Вип. 137. С. 13-24.

Допоміжна

Бжезинский З. Преждевременное партнёрство. <http://www.politnauka.org/library/mpimo/bzhezinsky.php>

Дериглазова Л. В. Асимметричные конфликты: уравнение со многими неизвестными. Томск: Изд-во Томского ун-та, 2009. 284 с.

Гончаренко О. М. Асиметричні стратегії в зовнішній політиці. *Політика і час*. № 12. 2005. С. 50-56.

Дегтерев Д. А. Эффективность международной помощи развитию: от анализа проектов к оценке стратегического воздействия. *Вестник Московского университета. Сер. 25. Международные отношения и мировая политика*. 2020. № 1. С. 57–86.

Дерев'янка І. П. Асиметрія міжнародних відносин: теоретичний вимір. *Науковий вісник Дипломатичної академії України*. 2012. Вип. 19. С. 122-127.

Єремєєва І. А. Проблеми асиметричного конфлікту в сучасних міжнародних відносинах. *Регіональні студії*. 2018. № 14. С. 87–91.

Асиметрична стратегія Ізраїлю в період становлення держави. Аналітична доповідь. Київ: НІСД, 2018. 59 с.

Близький Схід і Північна Африка як сфера інтересів України: аналіт. доп. / за ред. О. В. Литвиненка. Київ: НІСД, 2020. 85 с. https://niss.gov.ua/sites/default/files/2020-07/e-book_orient_complete.indd_.pdf

Дубов Д. В., Корецька І. О. «В інтересах іншої держави...»: проблеми виявлення та протидії агентам впливу: аналіт. доповідь. Київ: НІСД, 2018. 48 с.

Державно-приватне партнерство у сфері кібербезпеки: міжнародний досвід та можливості для України : аналіт. доп. / за заг. ред. Д. Дубова. К.: НІСД, 2018. 84 с.

Національні системи оцінювання ризиків і загроз: кращі світові практики, нові можливості для України: аналіт. доп. / [Резнікова О. О., Войтовський К. Є., Лепіхов А. В.]; за заг. ред. О. О. Резнікової. Київ: НІСД, 2020. 84 с. <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2020-07/dopovid.pdf>

Ревенко Л. С., Ревенко Н. С. Международная практика реализации программ развития цифровой экономики: примеры США, Индии, Китая и ЕС. *Международные процессы*. 2017. Т. 15. № 4(51). С. 20–39.

Стратегічні партнери України: декларації і реалії. *Національна безпека і оборона*. 2000. № 12. С. 2–56.

Тема 4. Стратегічні рішення і стратегічне мислення в партнерських міжнародних відносинах

План

1. Образ майбутнього в стратегічному партнерстві. Роль стратегічної мети у стратегічному партнерстві.

2. Сутність стратегічних рішень і процес їх прийняття. Принципи стратегічного мислення в контексті стратегічного партнерства. Стратегічний аналіз середовища партнерства.

3. Роль асиметричних комунікацій у прийнятті стратегічних рішень в партнерських відносинах. Проблема реалізації толерантності в умовах асиметричної комунікації. Ризики стратегічного партнерства.

4. Завдання.

Студенти при підготовці до семінару виконують такі завдання:

1. Поясніть, коли декларування стратегічного партнерства являє собою лише абстрактну політичну риторику. Розкрийте логіку (алгоритм) становлення ефективного стратегічного партнерства. Наведіть приклади.
2. Розробіть ознаки для діагностики передчасного партнерства та визначте його ризику. Наведіть приклади.

Рекомендована література

Основна

Минцберг Г., Альстранд Б., Лампель Ж. Стратегическое сафари. Экскурсия по дебрям стратегического менеджмента. 5-е изд. Альпина Паблишер, 2019. 512 с.

Люббе Герман. В ногу со временем. Сокращенное пребывание в настоящем / пер. с нем. Москва: Изд. дом Высшей школы экономики, 2019. 2-е изд. 456 с.

Допоміжна

Дмитращенко О. А. Особенности типологизации союзников США в американском политическом дискурсе. *Вестник Московского Университета. Сер. 25. Международные отношения и мировая политика*. 2014. № 2. С. 114–133.

Катков А. Д. Суверенитет государства: проблема его понимания и историческое развитие принципа. *Международные отношения*. 2019. № 3. С. 1–14. URL: https://nbpublish.com/library_read_article.php?id=2940

Каневский П. С. Механизм влияния групп интересов в Европейском союзе: политико-социологический анализ. *Вестник Московского университета. Сер. 18: Социология и политология*. 2016. № 2. С. 116–133.

Кривушин И. В. Интеграция и сепаратизм в современном мире // Новые международные отношения: основные тенденции и вызовы для России / под ред. А.В. Лукина. М.: Международные отношения, 2018. С. 255–275.

Леонов В. В., Ворович Б. О. Парадокс асиметрії в сучасних міжнародних збройних конфліктах // Збірник наукових праць Центру воєнно-стратегічних досліджень Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського. 2016. № 1. С. 29–36.

Мамедова А. О. Дискуссия в США и Великобритании о состоянии и перспективах особых отношений. *Вестник Московского университета. Сер. 25. Международные отношения и мировая политика*. 2018. Т.10. № 2. С.33–60.

Тема 5. Стратегічні альянси в сучасному світі

План

1. Стратегічні альянси в умовах децентралізації міжнародної системи і загострення междержавної конкуренції. Специфіка стратегічних альянсів у бізнесі, у військовій сфері. Двосторонні і багатосторонні стратегічні альянси, союзи.

2. Типи ризиків, пов'язаних з можливістю втягування домінуючої держави в конфлікти, ініційовані слабким союзником.

3. Завдання.

Студенти при підготовці до семінару виконують таке завдання:

Дайте характеристику трьох ключових асиметричних альянсів Сполучених Штатів: з Китайської Республікою, Республікою Корея та Японією (з 50-х років ХХ ст. до сьогодення). Розкрийте наслідки формування системи двосторонніх альянсів для регіонального комплексу безпеки в Азії.

Рекомендована література

Основна

Уоллес Роберт. Стратегические альянсы в бизнесе. Технологии построения долгосрочных партнерских отношений и создание совместных предприятий. Москва: Изд-во "Добрая книга", 2005. 288 с.

Cha V. D. Powerplay: the Origins of the American Alliance System in Asia. Princeton, Oxford: Princeton University Press, 2016. 352 p.

Україна в Європі: пошуки спільного майбутнього / за ред. А. І. Кудряченка. Київ: Інститут європейських досліджень НАНУ, 2009. 680 с.

Допоміжна

Алиева А. И. Американо-турецкое «образцовое партнерство»: проверка на прочность (2009–2010). *Вестник Московского университета. Сер. 25. Международные отношения и мировая политика*. 2018. Т. 10. № 4. С. 41–78.

Богатырева О. Н. Европейские модели регионализма: учеб. пособие. Екатеринбург: Изд-во Урал. ун-та, 2018. 171 с.

Истомин И. А., Силаев Н. Ю., Сушенцов А. А. Стратегии союзничества континентальных и морских держав. *Международные процессы*. 2018. Т.16. № 4(55). С. 42–62.

Парахонський Б., Г. Яворська Г. Стратегічне партнерство України. Аналітична записка. <http://old2.niss.gov.ua/articles/600/>

Стратегічна Концепція НАТО та нове бачення політики партнерства Альянсу для України та євроатлантичної безпекової солідарності. Аналітично-інформаційне видання / Центр європейських та трансатлантичних студій. 91 с. [Електронний ресурс]. <http://uanato.info/file/1.pdf>

Українська призма: Зовнішня політика 2018. Аналітичне дослідження / ГО «Рада зовнішньої політики «Українська призма», Фонд ім. Ф. Еберта. Київ, 2019. 258 с. http://prismua.org/wp-content/uploads/2019/04/A5-prizma2018_ua.pdf

Яворська Г. М. Україна і ЄС в умовах деструктивних процесів у міжнародному середовищі безпеки. Аналітична записка. Резюме. 11 с. http://old2.niss.gov.ua/content/articles/files/111_Ukra_na_-S-zapiska-YAvorska-3e941.pdf

Сушенцов А. А. Малые войны США: политическая стратегия США в конфликтах в Афганистане и Ираке в 2000–2010-х годах. М.: Аспект Пресс, 2014. 272 с.

Beckley M. The Myth of Entangling Alliances: Reassessing the Security Risks of US Defense Pacts. *International Security*. 2015. Vol. 39, No. 4. P. 7–48.

Benson B.V., Bentley P.R., Ray J.L. Ally provocateur: why allies do not always behave. *Journal of Peace Research*. 2013. Vol. 50, No. 1. P. 47–48.

Cha V. D. Powerplay: the Origins of the American Alliance System in Asia. Princeton, Oxford: Princeton University Press, 2016. 352 p.

Оцінювання роботи здобувачів на семінарських заняттях, поточний контроль знань

Навчальна дисципліна включає 5 тем. За виконання завдань до семінарських занять до тем 1-5 здобувач може одержати до 6 балів.

Критерії оцінювання. Результати навчальної діяльності будуть оцінюватися за роботою на семінарах, виконаними завданнями до семінарів, тестовими завданнями протягом поточного контролю знань за всіма темами навчальної дисципліни. За результатами вивчення дисципліни обов'язковим є підсумкове накопичення балів за роботу на семінарах – 30 балів.

Критерії оцінювання поточного контролю знань здобувачів за 6-ти бальною шкалою

Високий рівень 5 - 6 балів	Відповідь здобувача характеризується повним, глибоким та змістовним знанням теоретичного та практичного матеріалу з теми, вільним володінням термінами та поняттями дисципліни, його відповіді характеризуються креативним
--------------------------------------	--

	підходом.
Середній рівень 3 - 4 бали	Відповідь здобувача характеризується повним і змістовним знанням теоретичного матеріалу з теми, вільним володінням термінами та поняттями. Але він допускає деякі неточності, його відповіді не характеризуються креативним підходом.
Низький рівень 2 бали	Відповідь здобувача характеризується слабким і невпевненим знанням як теоретичного, так практичного матеріалу. Він допускає багато помилок у відповідях.
Незадовільний рівень 0 - 1 бал	У здобувача дуже слабкий рівень знання теоретичного матеріалу; відсутні навички аналізу проблем стратегічного партнерства та асиметричних відносин, він допускає змістовні помилки у відповідях на конкретні питання.

Завдання до самостійної роботи здобувачів

Завдання до самостійної роботи включають усі теми навчальної дисципліни. Здобувачі виконують завдання в письмовій формі і надсилають на перевірку викладачеві не пізніше ніж за дватижні до проведення підсумкового контролю знань (заліку).

Тема 1. Стратегічне партнерство та його моделі у відносинах між організаціями та державами

Напишіть есе на тему «Яким має бути стратегічний партнер?»

Тема 2. Критерії, показники та ознаки асиметрії відносин у світовій системі

Назвіть прояви асиметрії між учасниками міжнародних взаємодій. Визначте ризики асиметричних взаємодій в одній із сфер міжнародних відносин. Наведіть приклади.

Тема 3. Технології побудови стратегічного партнерства в умовах асиметрії відносин

Підготуйте аналітичну довідку на тему «Стратегічне партнерство України і _____ (назва країни)», у якій проаналізуйте й опишіть процес формування стратегічних стосунків за такою схемою: основні етапи розвитку партнерства та його складові; причини, чинники й особливості процесу становлення партнерських відносин між країнами та ступінь їхнього впливу на міжнародні відносини; стратегії та фактори, що сприяють мінімізації асиметрії відносин між цими державами.

Тема 4. Стратегічні рішення і стратегічне мислення в партнерських міжнародних відносинах

Опишіть практики проголошення Україною стратегічних партнерів. Складіть перелік чинників, які впливають на проголошення стратегічними (особливими, ключовими) відносинами між Україною та іншими державами за останні 5 років. Наведіть приклади.

Тема 5. Стратегічні альянси в сучасному світі

Озйомтеся з відео-конференцією, де представлена міжнародна дискусія «Україна і Східне партнерство після 2020 року», що відбулася 21 липня 2020 р. [Відео-конференція. Міжнародна дискусія: «Україна і Східне партнерство після 2020 року». 21 липня 2020 р. <https://www.youtube.com/user/UkrinformTV>. <https://www.ukrinform.ua/rubric-presshall/3064137-ukraina-i-shidne-partnerstvo-pisla-2020-roku.html>]. Напишіть аналітичну записку щодо ролі України в Східному партнерстві (до 5 тис. знаків).

Оцінювання самостійної роботи здобувачів

Самостійна робота здобувачів включає 5 завдань (по одному завданню до кожної теми), за виконання кожного з них здобувач може отримати до 6 балів ($6 \times 5 = 30$).

Критерії оцінювання поточного контролю знань здобувачів за 6-ти бальною шкалою

Високий рівень 5 - 6 балів	Відповідь здобувача характеризується повним, глибоким та змістовним знанням теоретичного та практичного матеріалу з теми, вільним володінням термінами та поняттями дисципліни, його відповіді характеризуються креативним підходом.
Середній рівень 3 - 4 бали	Відповідь здобувача характеризується повним і змістовним знанням теоретичного матеріалу з теми, вільним володінням термінами та поняттями. Але він допускає деякі неточності, його відповіді не характеризуються креативним підходом.
Низький рівень 2 бали	Відповідь здобувача характеризується слабким і невпевненим знанням як теоретичного, так практичного матеріалу. Він допускає багато помилок у відповідях.
Незадовільний рівень 0 - 1 бал	У здобувача дуже слабкий рівень знання теоретичного матеріалу; відсутні навички аналізу проблем соціологічного вивчення міжнародних відносин, він допускає змістовні помилки у відповідях на конкретні питання.

Поточний контроль знань здобувачів

Поточний контроль знань здобувачів відбуватиметься у формі тестового контролю за кожною темою навчальної дисципліни.

Приклади тестових завдань:

Системний підхід у стратегічному партнерстві передбачає наявність у системі ...

- а) асиметричних відносин
- б) центру, і периферії
- в) підсистем
- г) усе наведене вище

Виділення асиметрії як сутнісної характеристики відносин між учасниками взаємодії відбувається в протиставленні ...

- а) рівні – підлеглі
- б) горизонтальні – вертикальні відносини
- в) плюралістичні – ієрархічні відносини
- г) усе зазначене вище

Невідповідність між формулюванням стратегії та її виконанням – це

- а) стратегічний розрив
- б) цільова невизначеність
- в) стратегічна залежність
- г) ресурсна незабезпеченість

Які країни не є учасниками «Східного партнерства» – політики ЄС, що має на меті зміцнення взаємин зі східними сусідами ЄС і є продовженням східного напрямку Європейської політики сусідства?

- а) Туркменістан, Казахстан
- б) Україна, Молдова
- в) Білорусь, Грузія
- г) Вірменія, Азербайджан.

Правильні чи неправильні наведені нижче твердження?

Стратегічне партнерство, на відміну від договірних союзницьких відносин, залишає широке поле для політико-дипломатичного маневру й не передбачає синхронізації дій у міждержавних взаєминах.

а) правильно

б) неправильно

Історично саме двосторонні альянси були більш поширеною і типовою формою організації військово-політичних союзів.

а) правильно

б) неправильно

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

Асимметрии региональных интеграционных проектов XXI века: коллективная монография / под ред. В. И. Михайленко. Екатеринбург: Изд-во Уральского университета, 2018. 476 с.

Асимметрия мировой системы суверенитета: зоны проблемной государственности [Электронный ресурс]: монография / ред.: М.В. Ильин, ред.: И.В. Кудряшова. М.: МГИМО-Университет, 2011. 248 с. Режим доступа: <https://rucont.ru/efd/179749>

Асиметрія міждержавних відносин / за ред. Г. М. Перепелиці, О. М. Субтельного. К.: Вид. дім "Стилос", 2005. 555 с.

Україна в Європі: пошуки спільного майбутнього / за ред. А. І. Кудряченка. К.: Інститут європейських досліджень НАНУ, 2009. 680 с.

Допоміжна

Актуальні проблеми всесвітньої історії: стратегії партнерства і співробітництва в міжнародних відносинах. Збірник наук. праць / За ред. С. В. Толстова. К.: Державна установа «Інститут всесвітньої історії НАН України», 2015. 233 с.

Акулов Михайло. Принцип симетрії та концепція часу в акторно-мережевій теорії. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг*, 2019, 1. С. 114–128.

Алиева А. И. Американско-турецкое «образцовое партнерство»: проверка на прочность (2009–2010). *Вестник Московского университета. Сер. 25. Международные отношения и мировая политика*. 2018. Т. 10. № 4. С. 41–78.

Богатырева О. Н. Европейские модели регионализма: учеб. пособие. Екатеринбург: Изд-во Урал. ун-та, 2018. 171 с.

Василькова В. В. Порядок и хаос в развитии социальных систем. СПб.: Лань, 1999. 480 с.

Верховин В. И., Ионов А. А. Особенности информационного партнерства в условиях современного гражданского общества. *Вестник Московского университета. Сер. 18. Социология и политология*. 2015. № 3. С. 115–133.

Веселов В. А. Трансформация параметров стратегической стабильности: роль технологического фактора. *Вестник Московского университета. Сер. 25. Международные отношения и мировая политика*. 2015. № 3. С. 23–56.

Гейдж Дэвид. Партнерское соглашение. Как построить совместный бизнес на надежной основе. Альпіна Паблішер, 2018. 254 с.

Гомбоин З. Э. Информационно-коммуникационные технологии для развития: логика эволюции международного дискурса. *Вестник Московского университета. Сер. 25. Международные отношения и мировая политика*. 2018. № 3. С. 121–153.

Гончаренко О. М. Концептуальні засади та критерії ефективності асиметричних стратегій в міжнародних відносинах. *Молодий вчений*. 2016. № 4.1 (31.1). С. 45-49.

Гончаренко О. М. Асиметричні стратегії в зовнішній політиці. *Політика і час*. № 12. 2005. С. 50-56.

Дегтерев Д. А. Эффективность международной помощи развитию: от анализа проектов к оценке стратегического воздействия. *Вестник Московского университета. Сер. 25. Международные отношения и мировая политика*. 2020. № 1. С. 57–86.

Дерев'янюк І. П. Відносини Канади і США: асиметрія і взаємозалежність. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2018. Вип. 137. С. 13–24.

Дерев'янюк І. П. Асиметрія міжнародних відносин: теоретичний вимір. *Науковий вісник Дипломатичної академії України*. 2012. Вип. 19. С. 122–127.

Дериглазова Л.В. Асимметричные конфликты: уравнение со многими неизвестными. Томск: Изд-во Том. ун-та, 2009. 284 с.

Деханова Н. Г. Социальное партнерство как механизм согласования групповых интересов. *Вестник Московского университета. Серия 18: Социология и политология*. 2018. № 4. С. 117–124.

Дмитращенко О. А. Особенности типологизации союзников США в американском политическом дискурсе. *Вестник Московского Университета. Сер. 25. Международные отношения и мировая политика*. 2014. № 2. С. 114–133.

Єремєєва І.А. Проблеми асиметричного конфлікту в сучасних міжнародних відносинах. *Регіональні студії*. 2018. № 14. С. 87–91.

Жеглова Ю. Г. Стратегическое партнерство как формат межгосударственных отношений. *Контуры глобальных трансформаций: политика, экономика, право*. 2014. № 7(3). С. 115–122.

Жовква І. І. Інструмент стратегічного партнерства в зовнішній політиці України. *Науковий вісник Дипломатичної академії України*. Вип. 13. С. 79–89.

Жовква І. І. Стратегічне партнерство України. Теорія і практика / За заг. ред. В. П. Горбуліна. Київ: ДП “НВЦ “Євроатлантикінформ”, 2006. 156 с.

Зиновьева Е. С. Киберсдерживание и цифровая дилемма безопасности в американском экспертном дискурсе. *Международные процессы*. Т. 17. № 3(58). С. 51–65.

Истомин И. А., Силаев Н. Ю., Сушенцов А. А. Стратегии союзничества континентальных и морских держав. *Международные процессы*. 2018. Т.16. № 4(55). С. 42–62.

Катков А. Д. Суверенитет государства: проблема его понимания и историческое развитие принципа. *Международные отношения*. 2019. № 3. С. 1–14. – URL: https://nbpublish.com/library_read_article.php?id=2940

Каневский П. С. Механизм влияния групп интересов в Европейском Союзе: политико-социологический анализ. *Вестник Московского университета. Сер. 18: Социология и политология*. 2016. № 2. С. 116–133.

Кривушин И. В. Интеграция и сепаратизм в современном мире // Новые международные отношения: основные тенденции и вызовы для России / под ред. А. В. Лукина. Москва: Международные отношения, 2018. С. 255–275.

Леонов В. В., Ворович Б. О. Парадокс асиметрії в сучасних міжнародних збройних конфліктах // Збірник наукових праць Центру воєнно-стратегічних досліджень Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського. 2016. № 1. С. 29–36.

Люббе Герман. В ногу со временем. Сокращенное пребывание в настоящем / пер. с нем. Москва: Изд. дом Высшей школы экономики, 2019. 2-е изд. 456 с.

Мамедова А. О. Дискуссия в США и Великобритании о состоянии и перспективах особых отношений. *Вестник Московского университета. Сер. 25. Международные отношения и мировая политика*. 2018. Т.10. № 2. С. 33–60.

Минцберг Г., Альстранд Б., Лампель Ж. Стратегическое сафари. Экскурсия по дебрям стратегического менеджмента. 5-е изд. Альпина Паблишер, 2019. 512 с.

Михайленко Е. Б., Михайленко В. И., Маркушина Н. Ю., Тимошенко А. Г. Внешняя региональная политика Европейского союза. Европейский интеррегионализм: монография. Екатеринбург: Изд-во Уральского университета, 2019. 330 с.

Осташ Н. І. Досвід асиметричного співіснування Канади та США і можливості його проєкції на українсько-російські відносини. *Науковий вісник Дипломатичної академії України*. 2009. Вип. 15. С. 262–267.

Панкова Л. В. Стратегическая стабильность и новая американская «стратегия компенсации». *Вестник Московского Университета. Сер. 25. Международные отношения и мировая политика*. 2015. № 3. С. 115–141.

Перепелиця М. Г. Асиметрія міжнародних відносин / [Заремба О. В., Капітоненко М. Г., Перепелиця Г. М та ін.] ; під ред. Г. М. Перепелиці, О. М. Субтельного. К.: Видавничий дім «Стилос», 2005. 555 с.

Перепелиця Г. Як жити відрізняючись, але в гармонії. Теоретичні аспекти міждержавних відносин. *Політика і час*. 2002. № 4. С. 50–65.

Пригожин И., Стенгерс И. Время, хаос, квант. К решению парадокса времени. М.: Эдиториал УРСС, 2001. 239 с.

Ревенко Л. С., Ревенко Н. С. Международная практика реализации программ развития цифровой экономики: примеры США, Индии, Китая и ЕС. *Международные процессы*. 2017. Т. 15. № 4(51). С. 20–39.

Розумний М. М. Кризовий потенціал асиметрії міжнародних відносин. *Стратегічна панорама*. 2015. № 1. С. 28–34.

Русакова О. Ф., Грибовод Е. Г. Информационно-коммуникативные компоненты "мягкой силы". *Международные процессы*. 2019. Том 1. № 1 (56). С. 62–72.

Скоробогатов А.С. Общество как договор между сильными и слабыми. Очерки по экономике истории. Москва: Изд. дом Высшей школы экономики, 2018. 248 с.

Стратегічні партнери України: декларації і реалії. *Національна безпека і оборона*. 2000. № 12. С. 2–56.

Сумченко Д. А. Особенности формирования эффективного стратегического партнерства. *Молодой ученый*. 2019. № 48(286). С. 400–402. – URL: <https://moluch.ru/archive/286/64576/>

Сушенцов А. А. Малые войны США: политическая стратегия США в конфликтах в Афганистане и Ираке в 2000–2010-х годах. Москва: Аспект Пресс, 2014. 272 с.

Талейб Нассим Н. Антихрупкость. Как извлечь выгоду из хаоса / пер. с англ. Москва: КоЛибри, Азбука|Аттикус, 2018. 768 с.

Тетерюк А., Чижевский Ян. Теоретико-игровое моделирование асимметричного конфликта. *Международные процессы*. 2018. Т. 16. № 3(54). С. 126–146.

Тоганова Н. Экономика и безопасность как мотивы помощи развитию. *Международные процессы*. 2018. Т. 16. № 3(54). С. 39–55.

Уоллес Роберт. Стратегические альянсы в бизнесе. Технологии построения долгосрочных партнерских отношений и создание совместных предприятий. Москва: Изд-во "Добрая книга", 2005. 288 с.

Холопов А. С. Параметры глобальных дисбалансов. *Международные процессы*. 2018. Т. 16. № 1(52). С. 14–28.

Цыганков А. П., Цыганков П. А. Теория международных отношений и образ желаемого завтра. *Международные процессы*. Т. 17. № 2(57). С. 8–18.

Чижевская Мария. «Стратегическое партнёрство» ЕС и Японии. *Международные процессы*. 2018. Том 16. № 1. С. 105–115.

Colin S. Gray. Thinking Asymmetrically in Times of Terror // *Parameters*. Spring 2002. P. 5-14.

Mulgan Geoff. The Art of Public Strategy: Mobilizing Power and Knowledge for the Common Good. Oxford University Press, 2009.

Womack B. Asymmetry and International Relations. Cambridge: Cambridge University Press, 2016. 244 p.

Ripsman N. M., Taliaferro J. F., Lobell S. E. Neoclassical Realist Theory of International Relations. Oxford University Press, 2016. 196 p.

Cha V. D. Powerplay: the Origins of the American Alliance System in Asia. Princeton, Oxford: Princeton University Press, 2016. 352 p.

Журнали

European Journal of International Relations. – <https://journals.sagepub.com/description/ejt>

Науковий журнал "Стратегічна панорама" (Національний інститут стратегічних досліджень). – <https://niss-panorama.com/index.php/journal>

Науково-аналітичний щоквартальний збірник "Стратегічні пріоритети" (Національний інститут стратегічних досліджень). – <https://niss-priority.com/index.php/journal>

Національна безпека і оборона. – <http://razumkov.org.ua/vydannia/zhurnal-natsionalna-bezpeka-i-oborona>

Международные отношения. – https://nbpublish.com/irmag/info_233.html

Международные процессы. – <http://www.intertrends.ru/>

Аналітичні доповіді

Асиметрична стратегія Ізраїлю в період становлення держави. К.: НІСД, 2018. 59 с.

Близький Схід і Північна Африка як сфера інтересів України: аналіт. доп. / за ред. О. В. Литвиненка. Київ: НІСД, 2020. 85 с. https://niss.gov.ua/sites/default/files/2020-07/e-book_orient_complete.indd_.pdf

«В інтересах іншої держави...»: проблеми виявлення та протидії агентам впливу: аналіт. доп. / Д. В. Дубов, І. О. Корецька. Київ: НІСД, 2018. 48 с.

Державно-приватне партнерство у сфері кібербезпеки: міжнародний досвід та можливості для України: аналіт. доп. / за заг. ред. Д. Дубова. Київ: НІСД, 2018. 84 с.

Національні системи оцінювання ризиків і загроз: кращі світові практики, нові можливості для України: аналіт. доп. / [Резнікова О. О., Войтовський К. Є., Лепіхов А. В.]; за заг. ред. О. О. Резнікової. Київ: НІСД, 2020. 84 с. – <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2020-07/dopovid.pdf>

Дисертації

Жовква І. І. Стратегічне партнерство у зовнішній політиці України: дис. канд. політ. наук: 23.00.04. Київ, 2005. 213 с.

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

Національний інститут стратегічних досліджень (НІСД). – <https://niss.gov.ua/>
Статут Організації Об'єднаних Націй. – <http://www.un.org/ru/documents/charter/chapter1.shtm>

Алпатов А. А. Государственно-частное партнерство. Механизмы реализации [Электронный ресурс] / А.А. Алпатов, А.В. Пушкин, Р.М. Джапаридзе. Электрон. текстовые данные. М.: Альпина Паблишер, 2016. 195 с. Режим доступа: <http://www.iprbookshop.ru/49309.html>

Бжезинский З. Преждевременное партнёрство. – <http://www.politnauka.org/library/mpimo/bzhezinsky.php>

Дериглазова Л. В. Асимметричный конфликт в современной американской политологии. – <http://intertrends.ru/system/Doc/ArticlePdf/697/Deriglazova-23.pdf>

Дериглазова Л. В. Историография изучения асимметричных конфликтов. – <http://www.lib.tsu.ru/mminfo/000063105/308/image/308-66.pdf>

Khyzhniak O. Strategic planning of university (school) development as an element of educational policy (case study experience). *Youth in Central and Eastern Europe. Sociological Studies*. 1 (5). 2016. P. 30–50. Режим доступа: [http://www.youthjournal.eu/Youth%20Journal%205\(1\)-2016.pdf](http://www.youthjournal.eu/Youth%20Journal%205(1)-2016.pdf)

Ополченева Е. В. Современный стратегический анализ [Электронный ресурс]: учебное пособие. Электрон. текстовые данные. Москва: Российская международная

академия туризма, Университетская книга, 2016. 112 с. Режим доступа: <http://www.iprbookshop.ru/51871.htm>

Чалий В. Канада – США: Корисний досвід асиметричних відносин [Електронний ресурс]. // Центр Разумкова. 2002. Режим доступу: http://www.razumkov.org.ua/ukr/article.php?news_id=231

Чекаленко Л. Д. Зміна парадигми стратегічного партнерства. [Електронний ресурс]. – <http://ivinas.gov.ua/uk/archive/zmina-paradyhmy-stratehichnoho-partnerstva.html>

Питання до підсумкового контролю знань (заліку)

1. Зміст поняття «стратегічне партнерство». Сутність і принципи стратегічного партнерства.
2. Особливості відносин стратегічного партнерства між країнами.
3. Співвідношення понять «асиметричне партнерство» і «асиметричні відносини».
4. Співвідношення понять «стратегічне партнерство» і «стратегічна залежність».
5. Критерії віднесення міждержавних взаємин до категорії «стратегічне партнерство».
6. Критерії оцінювання ефективності взаємодії в рамках стратегічного партнерства.
7. Функції стратегічного партнерства.
8. Чотири моделі стратегічного партнерства (за І. Жовква).
9. Стратегічні цілі в стратегічному партнерстві.
10. Ресурси і стратегічні цілі в стратегічному партнерстві.
11. Ключові сфери стратегічного партнерства між організаціями.
12. Інституційна підтримка стратегічного партнерства.
13. Інфраструктура стратегічного партнерства.
14. Стратегічне партнерство у бізнесі.
15. Ключові сфери стратегічного партнерства між державами.
16. Стратегічне партнерство України із США.
17. Стратегічне партнерство України із НАТО.
18. Стратегічне партнерство України із ЄС.
19. Сутність та особливості регіонального соціального партнерства.
20. Сутність стратегічного партнерства в умовах війни, загарбання і анексії територій.
21. Використання багатосторонніх і двосторонніх інститутів у соціальному партнерстві між державами: переваги і обмеження.
22. Стратегічна взаємодія України з нестратегічними партнерами.
23. Ризики стратегічного партнерства.
24. Інформаційно-комунікативний супровід стратегічного партнерства в умовах асиметричних відносин.